

LUONNOS 18.7.2024

Hallituksen esitys eduskunnalle tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskevien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kansalliseen lainsäädäntöön sisällytettäväksi vuoden 2025 alusta lukien Euroopan unionin jäsenvaltioille pakolliseksi tulevan ja yhtenä Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittaman pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien saamisen ehtona olevan sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen siltä osin kuin sosiaalisen ehdollisuuden toimeenpano edellyttää kansallista sääntelyä. Euroopan unionin lainsäädännön mukaan sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukset koskevat Euroopan unionin kokonaan rahoittamia tukijärjestelmiä sekä osaa Euroopan unionin osittain rahoittamia tukijärjestelmiä (pinta-ala- ja eläinperusteiset tuet). Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen tulisi siten ehdotuksen mukaan koskemaan Euroopan unionin Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) kokonaan rahoitettavia tukia eli perustulotukea, uudelleenjakotulotukea, nuorten viljelijöiden tulotukea, ekojärjestelmätukea sekä tiettyjä tuotantosidonnaisia tulotukia sekä tiettyjä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) osarahoitettuja korvauksia eli luonnonhaittakorvausta, ympäristökorvausta, luonnonmukaisen tuotannon korvausta ja eläinten hyvinvointikorvausta.

Tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset eri viranomaisten tehtävistä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnassa sekä valvontaseuraamuksista. Mainittuun lakiin ehdotetaan lisäksi lisättäväksi säännös maatalojen neuvontapalvelujen valvontaseuraamuksista. Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen yhtenä tuen tai korvauksen saamisen ehtona lisättäisiin Euroopan unionin suorista viljelijätuista annettuun lakiin ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin.

Tässä esityksessä ehdotetaan lisäksi maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettua lakia muutettavaksi siten, että mahdollistettaisiin myös kasvintuotannon tuen ennakon maksaminen ennen kuin tilakohtaiset tarkastukset on suoritettu loppuun.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö.....	5
3 Nykytila	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	7
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	7
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	9
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	9
5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot.....	9
6 Lausuntopalaute.....	9
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	9
7.1 Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta.....	9
7.2 Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista	12
7.3 Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista	13
7.4 Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista.....	13
8 Lakia alemman asteinen sääntely	13
9 Voimaantulo	13
10 Toimeenpano ja seuranta	13
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	14
LAKIEHDOTUKSET	16
Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta	16
Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	19
Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta....	19
Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 24 a §:n muuttamisesta	20
LIITE	21
RINNAKKAISTEKSTIT	21
Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta	21
Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 7 §:n muuttamisesta.....	25
Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta....	26
Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 24 a §:n muuttamisesta	27

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen lainsäädäntöprosesseineen kuluvalle rahoituskaudelle 2021-2027 alkoi jo useita vuosia ennen rahoituskauden alkua. Komissio julkaisi 1.6.2018 lainsäädäntöehdotuksensa uudeksi yhteiseksi maatalouspolitiikaksi, joka perustui 29.11.2017 annettuun komission tiedonantoon (COM(2017) 713 final ruoan ja maanviljelyn tulevaisuudesta. Komission vuoden 2020 jälkeistä yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevissa lainsäädäntöehdotuksissa edellytettiin, että jäsenvaltiot panevat suunnitelmansa täytäntöön 1.1.2021 lähtien, mutta Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen käsittely viivästyi alkuperäisestä aikataulusta. Tästä johtuen uudistuksen toimeenpanoon tuli siirtyä määrika vuosille 2021 ja 2022, jolloin pystyttiin varmistamaan joustava siirtyminen uusiin tukiedellytyksiin ja tukien jatkuvuus uuden kauden toimeenpanon alkamiseen saakka.

Neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission väliset kolmikantaneuvottelut yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksesta saatiin päätökseen kesällä 2021, jolloin Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksesta saatiin poliittinen sopu. Perusasetukset ((EU) 2021/2115, (EU) 2021/2116 ja (EU) 2021/2117)) julkaistiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä 6.12.2021 ja asetukset tulivat voimaan 7.12.2021. Edellä mainittujen asetusten täytäntöönpano alkoi vuoden 2023 alusta lukien kansallisten strategisten suunnitelmien mukaisesti.

Kuluvan rahoituskauden Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan uudistus on pantu Euroopan unionin lainsäädäntötasolla täytäntöön useilla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksilla sekä komission delegoiduilla asetuksilla ja komission täytäntöönpanoasetuksilla. Pintala- ja eläinperusteisten tukien ja korvausten osalta merkitystä on erityisesti kahdella parlamentin ja neuvoston asetuksella eli 1) jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/2115, jäljempänä *suunnitelma-asetus*, ja 2) yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/2116, jäljempänä *horisontaaliasetus*.

Suunnitelma-asetuksen mukaisesti kukin Euroopan unionin jäsenvaltio on laatinut kansallisen Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027, jäljempänä *strategiasuunnitelma*, joka sisältää maatalouden suorat tuet, maaseudun kehittämistoimenpiteet ja alakohtaiset ohjelmat. Strategiasuunnitelma kattaa Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto), jäljempänä *maataloustukirahasto*, ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto), jäljempänä *maaseuturahasto*, rahoitettavat toimet. Strategiasuunnitelman toimien tavoitteena on Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan erityistavoitteiden saavuttaminen. Kansallisten strategiasuunnitelmien toimeenpano on alkanut 1.1.2023 ja ne ovat voimassa 31.12.2027 asti.

Suomessa valtioneuvosto teki yleisistunnossaan 16.12.2021 hyväksyvän päätöksen Euroopan komissiolle toimitettavasta Suomen esityksestä Suomen CAP-suunnitelmaksi 2023–2027 (strategiasuunnitelma). Komissiolle toimitettu strategiasuunnitelma perustui suunnitelma-asetukseen ja se koostuu maatalouspolitiikan suorista tuista ja sektoritoimista sekä Manner-Suomen

ja Ahvenanmaan maakunnan maaseudun kehittämistoimenpiteistä. Ahvenanmaan maakunnan hallitus on Ahvenanmaan itsehallintohallintolakiin (1144/1991) perustuen ja toimivaltansa rajoissa käsitellyt ja hyväksynyt edellä mainitun strategiasuunnitelmaesityksen 7.12.2021. Suomi toimitti komissiolle ehdotuksensa Suomen strategiasuunnitelmaksi 22.12.2021. Linkki maa- ja metsätalousministeriön www-sivuilla olevaan Suomen strategiasuunnitelmaan: <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+viimeistelty+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf/667bf7ab-8af6-0afa-8c8e-ef5022178292/Suomen+viimeistelty+CAP-suunnitelma+2023-2027.pdf?t=1658396108940>

Komissio hyväksyi 31.8.2022 Suomen strategiasuunnitelman komission täytäntöönpanopäätöksellä Suomen YMP:n strategiasuunnitelman 2023–2027 hyväksymisestä Euroopan maatalouden tukirahastosta ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta rahoitettavaa unionin tukea varten (CCI: 2023FI06AFSP001) (https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/approved-csp_en).

Kuluvan rahoituskauden Euroopan unionin lainsäädännön ja Suomen kansallisen strategiasuunnitelman valmistelua on kokonaisuudessaan kuvattu hallituksen esityksessä eduskunnalle tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskeviksi laeiksi (HE 165/2022 vp). https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sivut/HE_165+2022.aspx

Jäsenvaltioiden on mahdollista ehdottaa muutoksia komission hyväksymään kansalliseen strategiasuunnitelmaan. Suomessa on valmisteltu esitys Suomen strategiasuunnitelman muutokseksi, joka hyväksyttiin yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista annetun lain (1324/2022) 13 §:ssä tarkoitetussa seurantakomiteassa 11.6.2024 toimitettavaksi komissiolle käsiteltäväksi. Suomen strategiasuunnitelman muutosesitykseen sisältyy myös vuoden 2025 alusta lukien jäsenvaltioille pakolliseksi tulevan sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuuden kuvaus. Kuten alkuperäisen strategiasuunnitelman niin myös sen muutos edellyttää komission nimenomaista hyväksyntää. Komissio päättös Suomen komissiolle lähettämästä strategiasuunnitelman muutosesityksestä annetaan vuoden 2024 aikana.

1.2 Valmistelu

Edellä sanottuun viitaten Suomen strategiasuunnitelman toimeenpano on alkanut vuoden 2023 alusta lukien. Sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuutta on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä laajassa yhteistyössä eri viranomaisten ja sidosryhmien kanssa. Sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuuden valmistelussa on ollut mukana maa- ja metsätalousministeriön edustajien lisäksi työvoima- ja elinkeinoministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön, Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen edustajia. Sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuuden valmistelun kuluessa on myös kuultu muun muassa Työturvallisuuskeskuksen ja Maaseudun Työntekijäliiton asiantuntijoita. Sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuuden valmistelun yhteydessä on seurattu myös muiden jäsenvaltioiden toimeenpanomalleja sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuuden osalta.

Maa- ja metsätalousministeriö järjesti suunnitelma-asetuksen 14 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kansallisten työmarkkinaosapuolen kuulemistilaisuuden 6.5.2024, jossa oli paikalla työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen edustajia sekä eri viranomaistahoja.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä. Hallituksen esitys pohjautuu Euroopan unionin lainsäädännön lisäksi edellä mainittuun sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuuden laaja-alaiseen valmisteluun sekä Suomen strategiasuunnitelman muutosesityksessä tehtyihin linjauksiin.

Hallituksen esitysluonnoksesta on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, Ruokavirastolta, Ahvenanmaan valtionvirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, aluehallintovirastoilta, Hedelmän- ja marjanviljelijäin liitto ry:ltä, Kauppapuutarhaliitto ry:ltä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Puutarhaliitto ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä ja Svenska lantbrukssällskapens förbund SLF rf:ltä.

2 EU-säädöksen tavoitteet ja pääasiallinen sisältö

Euroopan unionin yhteinen uusi maatalouspolitiikka on edelliseen rahoituskauteen verrattuna entistä vahvemmin tulosperustaista ja politiikassa huomioidaan paikalliset olosuhteet ja tarpeet sekä lisätään samalla kestävyyttä. Unionin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteena on älykäs, kestävä, kilpailukykyinen ja monipuolinen maataloussektori, joka varmistaa pitkällä tähtäimellä ruokaturvan. Euroopan unionin yhteisellä maatalouspolitiikalla edistetään muun muassa ilmastotoimia, luonnonvarojen suojelua sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä.

Suunnitelma-asetus sisältää yleiset ja erityiset säännökset maataloustukirahaston ja maaseuturahaston käyttämisestä yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi sekä toimeenpanoon liittyvistä indikaattoreista. Suunnitelma-asetus koskee ympäristön, ilmaston, kansanterveyden, eläin- ja kasviterveiden sekä eläinten hyvinvoinnin suojaamisen perussäännöksiä, suorien viljelijätukien toimenpiteitä ja maaseudun kehittämisen toimenpiteitä. Suunnitelma-asetukseen sisältyy säännökset siitä, mitä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia jäsenvaltioissa voidaan eri rahastoista myöntää ja maksaa. Maataloustukirahastosta, josta myönnettävät tuet ovat kokonaan Euroopan unionin rahoittamia, voidaan myöntää tuotannosta irrotettuja suoria tukia sekä tuotantositonnaisia tukia. Maaseuturahastosta, josta myönnettävät korvaukset ovat osittain Euroopan unionin rahoittamia, voidaan myöntää tukea muun muassa tukea ympäristö-, ilmasto- ja muihin hoitositoumuksiin sekä tukea luonnonhaittoihin ja muihin aluekohtaisiin haittoihin.

Suunnitelma-asetuksen 104 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on laadittava strategiasuunnitelma, jossa kuvataan tarkemmin muun muassa maataloustukirahastosta ja maaseuturahastosta rahoitettavat tukijärjestelmät mukaan lukien muun muassa tukien myöntämisen edellytykset ja valvontaseuraamukset. Strategiasuunnitelmassa on tullut kuvata myös strategiasuunnitelman sekä tavoitteiden täyttymisen seurannan ja arvioinnin rakenne.

Suunnitelma-asetuksen 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on viimeistään 1.1.2025 otettava yhdeksi pinta-ala- ja eläinperusteisen tuen tai korvauksen myöntämisen edellytykseksi mainitussa artiklassa tarkoitetun sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen. Sosiaalisen ehdollisuuden taustalla on erityisesti koronapandemian aikana eri puolilla Eurooppaa noussut huoli maataloustyöntekijöiden kohtelusta. Tästä johtuen ensimmäistä kertaa Euroopan unionin yhteiseen maatalouspolitiikkaan sisällytettiin myös kokonaan uusi osa-alue eli sosiaalinen ulottuvuus. Euroopan unionin tasolla sosiaalisen ulottuvuuden tavoitteena on muun muassa kehittää maataloustyöntekijöiden työoloja sekä edistää sosiaalisesti kestävä maatalouden kehittämistä siten, että lisätään tuensaajien tietoisuutta työsopimuksiin ja työturvallisuuteen liittyvistä seikoista ja niissä noudatettavista perusvaatimuksista. Suunnitelma-asetuksen 15 artiklan 4 kohdan h alakohdan mukaisesti jäsenvaltioiden on pitänyt kuitenkin sisällyttää tuenhakijoille annettavan maatilojen neuvontapalvelujen yhdeksi osa-alueeksi sosiaalinen ehdollisuus (työehdot, työnantajan velvoitteet, työterveys ja -turvallisuus sekä sosiaaliturva- ja eläinlääkintä) jo vuoden 2023 alusta lukien.

Horisontaalasetuksessa säädetään niistä edellytyksistä, joita sovelletaan Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan rahoitukseen. Horisontaaliasetus sisältää muun muassa säännöksiä

jäsenvaltion hallintojärjestelmälle asetettavista vaatimuksista, komission suorittamasta tilien tarkastamisesta ja hyväksynnästä sekä tukitoimenpiteiden hallinnosta ja valvonnasta. Valvonnan osalta horisontaaliasetus kattaa yleiset säännökset, yhdenmetyt hallinto- ja valvontajärjestelmän, ehdollisuuden, sosiaalisen ehdollisuuden ja komission jäsenvaltioihin kohdistamien tarkastusten perussäännökset.

Horisontaaliasetuksen mukainen rahastojen rahoitus perustuu ennalta vahvistettuihin menojen enimmäismääriin. Maataloustukirahastossa nämä ovat vuosittaisia ja maaseuturahastossa määrittely vahvistetaan strategiasuunnitelmassa. Tärkeää on maksujen oikea-aikaisuus. Horisontaaliasetukseen sisältyy myös säännökset rahoituskurimenettelystä, kriisivarauksesta, tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä, perusteettomien maksujen takaisinperinnästä, valvonta- ja seuraamusjärjestelmästä, yhdenmetystä hallinto- ja valvontajärjestelmästä sekä tietojen toimittamisvelvoitteista ja komission asetuksenantovaltuuksista.

3 Nykytila

Edellä sanotun mukaisesti suunnitelma-asetuksen ja horisontaaliasetuksen sekä strategiasuunnitelman toimeenpano on alkanut vuoden 2023 alusta lukien. Strategiasuunnitelman valmistelun yhteydessä Suomessa päätettiin, että suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa tarkoitetut sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukset otetaan Suomessa käyttöön suunnitelma-asetuksen salliman siirtymäajan kuluttua eli 1.1.2025 lukien.

Siltä osin kuin muun muassa edellä mainittujen asetusten ja strategiasuunnitelman täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien ja maatalouden neuvontajärjestelmän osalta, mainitut asetukset ja strategiasuunnitelman on pantu Suomessa täytäntöön tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetulla lailla (1334/2022), jäljempänä *toimeenpanolaki*, Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetulla lailla (1332/2022), jäljempänä *suorien viljelijätukien laki*, ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetulla lailla (1333/2022).

Toimeenpanolaissa, joka tuli voimaan 1.1.2023, säädetään keskitetysti suorien viljelijätukien laissa ja kansallisten tukien laissa tarkoitettujen tukien sekä eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa tarkoitettuja korvauksia koskevan asian toimeenpanosta. Toimeenpanolaissa säädetään keskitetysti eri viranomaisten tehtävistä ja toimivallasta, tuen hakumenettelystä, tukihakemuksen käsittelystä viranomaisessa ja päätöksenteosta, hallinnollisesta tarkastuksesta, pinta-alamonitoroinnista, valvonnasta ja valvontaseuraamuksista, tukien ja korvausten alentamisesta ja seuraamuksista, tuen palauttamisesta ja takaisinperinnästä. Kunnat myöntävät valtaosan suorista viljelijätuista, kansallisista maa- ja puutarhatalouden tuista ja maaseudun kehittämisen korvauksista annettavan lain nojalla myönnettävistä korvauksista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset suorittavat valtaosan paikan päällä tehtävistä valvonnasta ja aluehallintovirastot suorittavat tiettyjen ehdollisuuden vaatimuksen noudattamisen valvontaa. Toimeenpanolakiin sisältyy myös säännökset esimerkiksi päätöksen maksullisuudesta, viranomaisen oikeudesta tietojensaantiin, muutoksenhausta sekä maatilojen neuvontajärjestelmän (neuvontapalvelut) toimeenpanosta. Valtioneuvoston asetuksilla säädetään tarkemmin esimerkiksi valvonnasta aiheutuvista seuraamuksista ja tietyistä tukien hakemiseen liittyvistä seikoista.

Suorien viljelijätukien laissa, joka tuli voimaan 1.1.2023, säädetään maataloustukirahastosta rahoitettavista tukimuodoista eli perustulotuesta, uudelleenjakotulotuesta, nuoren viljelijän tulotuesta, ekojärjestelmästä ja tuotantosidonnaisista tulotuista (emolehmä- ja lypsylehmäpalkkio, sonnipalkkio, ulkosaariston nautapalkkio, teurashiehopalkkio, uuhipalkkio, kuttupalkkio,

teuraskaritsa- ja teuraskilipalkkio, tärkkelysperunapalkkio ja erikoiskasvipalkkio). Lakiin sisältyy lisäksi säännös markkinahäiriötilanteessa markkinajärjestelyasetuksen 219–221 artiklan nojalla myönnettävästä tuesta. Suorien viljelijätukien lain nojalla myönnettävien tukien myöntämisen edellytykset perustuvat Euroopan unionin lainsäädännön lisäksi strategiasuunnitelmassa tehtyihin linjauksiin ja ratkaisuihin. Lakiin sisältyy säännökset lain nojalla myönnettävien tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä ehdollisuus mukaan lukien sekä säännökset muun muassa aktiiviviljelijästä, maataloustoiminnasta ja tukikelpoisesta alasta. Tarkemmista tuen myöntämisen edellytyksistä säädetään valtioneuvoston asetuksilla.

Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa, joka tuli niin ikään voimaan 1.1.2023, säädetään tietyistä maaseuturahastosta osarahoitettavista korvauksista eli ympäristökorvauksesta, luonnonmukaisen tuotannon korvauksesta, eläinten hyvinvointikorvauksesta, luonnonhaittakorvauksesta, ei-tuotannollisten investointien korvauksesta sekä korvauksesta maatilojen neuvontapalveluihin. Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettavan lain nojalla myönnettävien korvausten myöntämisen edellytykset perustuvat Euroopan unionin lainsäädännön lisäksi strategiasuunnitelmassa tehtyihin linjauksiin ja ratkaisuihin. Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettu laki sisältää säännöksiä korvausten ehdoista, korvauksen myöntämisen edellytyksistä ehdollisuus mukaan lukien sekä sitoumuksen ja sopimuksen muuttamisesta, mukauttamisesta, siirtämisestä ja lakkaamisesta. Tarkemmista korvauksen myöntämisen edellytyksistä säädetään valtioneuvoston asetuksilla.

Kansallisten tukien laki tuli voimaan 1.1.2002 ja siinä säädetään niistä tulotuista, joita komission päätösten mukaan voidaan Suomessa myöntää ja maksaa kansallisista varoista sekä näiden tukien saamisen edellytyksistä. Kansallisten tukien lain nojalla voidaan ensinnäkin myöntää kansallisena tukena Etelä-Suomen kansallista tukea kotieläintaloudelle, kasvintuotannolle, kasvihuonetuotannolle ja puutarhatuotteiden varastoinnille. Suomen pohjoiselle alueelle voidaan puolestaan myöntää tukea kasvintuotannolle, kotieläintaloudelle, kasvihuonetuotannolle, puutarhatuotteiden varastoinnille, metsämarjojen ja -sienten varastoinnille, porotaloudelle, kotieläintalouden palveluille, maidon ja lihan kuljetusavustuksena sekä muuna pohjoisena tukena. Kansallisten tukien lakiin sisältyy eri tukimuotoja koskevien säännösten lisäksi säännökset tukien määräytymisperusteista, tukien yleisistä alentamisperusteista, myöhästymis- ja valvontaseuraamuksista sekä tietyistä tuen maksamisen edellytyksistä. Edellä mainituista seikoista voidaan antaa tarkempia säännöksiä pääsääntöisesti valtioneuvoston asetuksella.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Toimeenpanolakiin sisällytettäisiin vuoden 2025 alusta lukien Euroopan unionin jäsenvaltioille pakolliseksi tulevan ja yhtenä Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoittaman pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien ja korvausten saamisen ehtona olevaan sosiaalisen ehdollisuuden liittyvät säännökset siltä osin kuin sen täytäntöönpano edellyttää kansallista sääntelyä. Lakiin lisättäisiin säännökset sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukseen sisältyvästä kansallisesta lainsäädännöstä, toimivaltaisesta valvontaviranomaisesta (aluehallintovirasto), valvontaseuraamuksista sekä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnan yhteydessä annettujen täytäntöönpanokelpoisten päätösten toimittamisesta ja toimittamisajankohdasta. Lisäksi toimeenpanolakia täydennettäisiin maatilojen neuvontapalveluiden valvontaseuraamusten osalta.

Suorien viljelijätukien lakiin ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin lisättäisiin säännös siitä, että mainittujen lakien nojalla myönnettävien pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien ja korvausten yhtenä tuen tai korvauksen myöntämisen ja saamisen edellytyksenä olisi sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen.

Kansallisten tukien lakia muutettaisiin siten, että kansallisen kasvintuotannon tuen ennakkoa voitaisiin maksaa ennen kuin tilakohtaiset tarkastukset on loppuun suoritettu.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Esityksellä ei ole suoranaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia. Suorien viljelijätukien lain nojalla myönnettävät tuet maksetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.41 (EU-tulotuki ja EU-markkinatuki), eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain nojalla myönnettävä korvaukset valtion talousarvion momentilta 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit) sekä momentilta 30.20.44 (Luonnonhaitta-korvaukset) ja maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet valtion talousarvion momentilta 30.20.40 (Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki). Mainitut tuet rahoitetaan julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvioiden mukaisten määrärahojen puitteissa.

Esityksessä ehdotetaan, että aluehallintovirasto valvoisi sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista eli tehtävästä vastaisi käytännössä aluehallintovirastojen työsuojelun tehtäviä hoitava vastuualue. Tehtävä olisi pinta-ala- ja eläinperusteisiin tukiin liittyen aluehallintovirastoille uusi, mutta nyt ehdotettujen säännösten ja Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten valvontaa tehtäisiin tuenhakijoihin jo nykyisin muutoinkin kohdistuvien työsuojelutarkastusten yhteydessä. Aluehallintovirastot päättäisivät itsenäisesti kuten nykyisinkin siitä, mille tuenhakijoille työsuojelutarkastus ja siinä yhteydessä tehtävä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten valvonta kohdistuisi. Viime vuosina maatalousyrittäjiin on kohdistunut Suomessa vuositasolla työsuojelutarkastuksia keskimäärin pari-kolmesataa kappaletta. Sosiaalisen ehdollisuuden kokonaisuutta valmisteltaessa on arvioitu, että sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonta voidaan toteuttaa aluehallintovirastojen (työsuojeluviranomaisten) olemassa olevien resurssien puitteissa.

Tuenhakijoiden näkökulmasta katsottuna sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen yhtenä tuen saamisen ehtona ei vaikuta tuenhakijaan kohdistuvina uusina valvontoina. Koska sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten valvonta suoritetaan osana työsuojelutarkastuksia, tältä osin ei myöskään tule uusia valvontaviranomaisia. Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukseen kuuluva lainsäädäntö on toki voimassa tälläkin hetkellä, mutta voidaan arvioida, että näiden vaatimusten tuleminen yhdeksi tuen saamisen edellytykseksi lisäisi tuenhakijoiden tietoisuutta työ-sopimus- ja työturvallisuuslainsäädännöstä ja niihin liittyvistä käytännöistä muun muassa tiedottamisen, koulutuksen ja hakuohjeiden myötä. Vaikka sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen tulee yhdeksi tuen saamisen ehdoksi vuoden 2025 alusta lukien, sosiaaliseen ulottuvuuteen kuuluvat seikat ovat olleet maatilojen neuvontapaleluiden piirissä jo vuoden 2023 alusta lukien ja maatilojen neuvontapalveluita on annettu myös sosiaalisen ehdollisuuden eri osa-alueista.

Tuenhakijoiden näkökulmasta katsottuna kansallisten tukien lakiin ehdotettu mahdollisuus maksaa kasvintuotannon tuen ennakkoa tasaisi osaltaan tuenhakijoiden kassavirtaa ja siten parantaisi tuenhakijoiden maksuvalmiutta.

Voidaan arvioida, että sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten tulemisella yhdeksi tuen myöntämisen edellytykseksi ja sitä kautta myös tietoisuuden lisääntymisellä, on vaikutuksia tuenhakijoille työehto- ja työturvallisuusosaamiseen laajemminkin kuin vain työnantajina toimivien maatalousyrittäjien osalta. Kun vaikkapa työturvallisuuteen liittyvät seikat nousevat laajempaan keskusteluun maatalousyrittäjien keskuudessa, myös muutkin kuin työnantajina toimivat viljelijät saattavat alkaa kiinnittää enemmän huomiota myös esimerkiksi omaan työturvallisuuteensa, jolloin mahdollisesti maatalousyrittäjien työtapaturmat ja niistä aiheutuvat kustannukset itse maatalousyrittäjille ja toisaalta myös yhteiskunnalle vähenevät.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Suunnitelma-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan mukaan ”Jäsenvaltioiden on osoitettava viimeistään 1 päivästä tammikuuta 2025 YMP:n strategiasuunnitelmissaan, että viljelijöille ja muille tuensaajille, ..., määrätään hallinnollinen seuraamus, jos nämä eivät noudata liitteessä IV tarkoitetuista säädöksistä johtuviin sovellettaviin työoloihin ja -ehtoihin tai työnantajan velvoitteisiin liittyviä vaatimuksia”. Jäsenvaltioilla oli toisin sanoen mahdollisuus tehdä päätös siitä, että sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen tuen tai korvauksen saamisen yhtenä ehtona otettaisiin käyttöön vasta vuoden 2025 alusta lukien eikä vuoden 2023 alusta lukien. Suomessa päätös siitä, että sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen tulee osaksi tuen tai korvauksen myöntämisen edellytyksiä vuoden 2025 alusta lukien tehtiin Suomen strategiasuunnitelman valmistelun yhteydessä vuonna 2022. Muilta osin ei ole kansallista liikkumavaraa sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten osalta.

5.2 Muiden jäsenvaltioiden suunnittelemat tai toteuttamat keinot

Euroopan unionin kukin jäsenvaltio on tehnyt oman strategiasuunnitelmansa, jonka komissio on hyväksynyt. Jäsenvaltioiden strategiasuunnitelmat ja niihin myöhemmin tehdyt muutokset sisältävät maatalouden suorat viljelijätuet, tietyt markkinatoimet sekä maaseudun kehittämisen korvaukset, sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukset mukaan lukien. Eri jäsenvaltioiden julkistamat yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevat suunnitelmat: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-strategic-plans_en.

6 Lausuntopalautte

Hallituksen esitysluonnoksesta on saatu lausunto....

Saaduissa lausunnoissa....

Hallituksen esitysluonnosta on saatujen lausuntojen perusteella muutettu....

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta

4 §. Määritelmät. Pykälään lisättäisiin uusi 9 kohta, jossa määriteltäisiin sosiaalinen ehdollisuus. Sosiaalisella ehdollisuudella tarkoitettaisiin suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa sekä mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia. Muilta osin pykälään ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia.

8 §. Aluehallintovirasto. Pykälää muutettaisiin siten, että aluehallintoviraston tehtäviin lisättäisiin sosiaalisen ehdollisuuden valvontatehtävä siten kuin toimeenpanolaissa säädetään. Aluehallintovirastojen työsuojelutarkastajat valvovat muun muassa työsopimuslain ja työturvallisuuslain sekä mainittujen lakien nojalla annettujen alemman asteisten säännösten noudattamista. Aluehallintoviraston tehtävistä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnassa säädettäisiin tarkemmin toimeenpanolakiin ehdotetussa uudessa 26 a §:ssä.

16 §. Asiakirjojen säilyttäminen. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös sosiaaliseen ehdollisuuteen liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä. Tuenhakijan tulisi säilyttää sellaiset sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksiin liittyvät asiakirjat, joita ei toimiteta viranomaiselle, hakuvuoden ja

sitä seuraavien kahden kalenterivuoden ajan, jollei toimeenpanolain 26 a §:ssä tarkoitettussa niin sanotussa sektorikohtaisessa lainsäädännössä eli työsopimuslainsäädännössä tai työturvallisuuslainsäädännössä edellytetä pidempää säilytysaikaa. Ehdotettu säilytysaika vastaa ehdollisuuteen liittyvien asiakirjojen säilytysaikaa. Tuenhakijoihin kohdistuva asiakirjojen säilyttämisen velvollisuus on tarpeen muun muassa paikan päällä tehtävän valvonnan ja Euroopan unionin tarkastuselimien tarkastuksia koskevien vaatimusten takia.

26 §. *Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset.* Pykälän 2 momentissa oleva viittaus eläinsoojelulakiin muutettaisiin viittaukseksi 1.1.2024 voimaan tulleeseen eläinten hyvinvoinnista annettuun lakiin (693/2023). Kyse on teknisestä muutoksesta.

26 a §. *Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset.* Toimeenpanolakiin lisättäisiin uusi 26 a §, johon otettaisiin sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset vastaavalla tavalla kuin ehdollisuuden osalta. Ehdotetun 1 momentin mukaan aluehallintovirasto valvoisi työsuojeluvalvonnan yhteydessä työturvallisuuslain (738/2002), työsopimuslain (55/2001), työaikalain (872/2019), työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) soveltamisalaan kuuluvien sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijan maataloustoiminnassa. Edellä sanotun mukaisesti sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksista säädetään suunnitelma-asetuksen liitteessä IV, johon on otettu vaatimuksiin kuuluvien direktiivien asianomaiset artiklat, joista säädetään kansallisesti edellä mainituissa laeissa tai niiden nojalla annetuissa valtioneuvoston asetuksissa. Maataloustoimintaan kuuluisi sekä suunnitelma-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu maataloustuotteiden tuottaminen että suunnitelma-asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu maatalousmaan säilyttäminen.

Aluehallintovirastojen tehtäviin kuuluu aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 4 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan työsuojelun valvonta ja kehittäminen, työssä käytettävien tuotteiden tuotevalvonta sekä työsuojelulainsäädännön noudattamisen valvonta työsuojeluviranomaisena. Eräiden aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueen toimialueista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (930/2009) 1 §:n 1 kohdan mukaan aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueelle kuuluvissa tehtävissä Lounais-Suomen aluehallintoviraston toimialueeseen kuuluu myös Ahvenanmaan maakunta. Horisontaaliasetuksen 87 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on käytettävä omia sosiaali- ja työolainsäädännön sekä sovellettavien työnormien alalla sovellettavia valvonta- ja täytäntöönpanojärjestelmiään varmistukseksi, että tuensaajat noudattavat suunnitelma-asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja velvoitteita.

Ehdotetun 2 momentin mukaan aluehallintoviraston olisi toimitettava vuosittain tiedot valvonnan yhteydessä annetuista täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle. Tältä osin ehdotus perustuu horisontaaliasetuksen 88 artiklan 1 kohtaan. Täytäntöönpanokelpoisilla päätöksillä tarkoitettaisiin päätöstä käyttökiellosta sekä velvoittavaa päätöstä. Horisontaaliasetuksen 88 artiklan 1 kohdan mukaan ilmoitukseen on sisällyttävä kyseisen noudattamatta jättämisen vakavuuden, laajuuden, jatkuvuuden tai toistuvuuden ja tahallisuuden arviointi ja luokitus. Edelleen ehdotuksen mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto toimisivat myös sosiaalisen ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajina. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä Ahvenanmaan valtionvirastolle on delegoitu maksajavirastotehtäviä erityisesti viljelijätukien valvonnan osalta ja niiden tehtäviin kuuluu tällä hetkellä myös toimia ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajana toimeenpanolain 26 §:n nojalla. Näin ollen on perusteltua, että nämä tahot vastaanottaisivat aluehallintovirastoilta tiedot täytäntöönpanokelpoisista työsuojeluvalvonnan päätöksistä sekä toimisivat valvontaseuraamusten yhteensovittajina. Elinkeino-, ympäristö- ja liikennekeskukset

ja Ahvenanmaan valtionvirasto veisivät sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset asianomaiseen maksajaviraston tietojärjestelmään. Tiedot olisi toimittava täytäntöönpanokelpoisen päätöksen tekovuotta seuraavan kalenterivuoden 31 päivään tammikuuta mennessä, jotta seuraamukset ehditään ja voidaan ulottaa edellisenä kalenterivuotena (tukivuonna) jätettyihin tukihakemuksiin ja niitä koskeviin tukipäätöksiin.

Ehdotetun 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa horisontaaliasetusta tarkentavia säännöksiä 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetun valvonnan kohteista. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siten siitä kansallisesta lainsäädännöstä, jota sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukset koskevat. Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten vastaavuustaulukko löytyy maa- ja metsätalousministeriön Internet –sivuilta (<https://mmm.fi/documents/1410837/0/FI+Sosiaalisen+ehdollisuuden+veloit-tava+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nt%C3%B6.pdf/56fe121c-2040-ad93-58ed-47ff797d8589/FI+Sosiaalisen+ehdollisuuden+veloit-tava+lains%C3%A4%C3%A4d%C3%A4nt%C3%B6.pdf?t=1709043774498>).

32 §. *Tuen yleiset alentamisperusteet.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä huomioitaisiin myös sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten valvonta. Ehdollisuuden valvontaa vastaavasti ehdotetaan, että myös sosiaalisen ehdollisuuden valvonnan estäminen johdaisi tuenhakijan niiden tukihakemusten hylkäämiseen, joissa sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia tulee noudattaa.

35 a §. *Seuraamukset sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen laiminlyönnestä.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 35 a §, jossa säädettäisiin sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen laiminlyönnestä aiheutuvista seuraamuksista. Ehdotetun 1 momentin mukaan sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen laiminlyönnestä aiheutuvat seuraamukset määrittäisiin siten kuin horisontaaliasetuksen 89 artiklassa säädetään. Horisontaaliasetuksen 89 artiklassa säädetään sosiaalisen ehdollisuuden osalta hallinnollisen seuraamuksen soveltamisesta ja laskennasta. Mainitun artiklan mukaan hallinnollisia seuraamuksia sovelletaan vähentämällä kyseiselle tuensaajalle niiden tukihakemusten, jotka tuensaaja on jättänyt tai tulee jättämään noudattamatta jättämisen havainnon tekemisen kalenterivuonna, osalta myönnettyjen ja myönnettävien tiettyjen tukien kokonaismäärää tai sulkemalla määrä tuen ulkopuolelle. Vähennykset tai poissulkemiset on laskettava sen kalenterivuoden aikana myönnettyjen tai myönnettävien tukien perusteella, jona noudattamatta jättäminen tapahtui. Edelleen horisontaaliasetuksen 89 artiklan mukaan seuraamuksia määrättäessä on otettava huomioon noudattamatta jättämisen vakavuus, laajuus, jatkuvuus tai toistuvuus ja tahallisuus työsuojeluviranomaisten arvioinnin mukaisesti ja hallinnollisten seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.

Ehdotetun 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin seuraamusten määrittämisestä ja seuraamusten laskemisesta Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Horisontaaliasetuksen 89 artiklan mukaan ”Hallinnollisia seuraamuksia sovelletaan ja ne lasketaan 85 artiklan 2, 5 ja 6 kohdan asiaa koskevien säännösten mukaisesti soveltuvin osin.” Horisontaaliasetuksen 85 artiklassa säädetään ehdollisuuden seuraamuksista. Mainittuihin kohtiin sisältyy säännöksiä muun muassa vähennyksen yleissäännöstä, tilanteesta jossa noudattamatta jättämisestä aiheutuu vakavia seurauksia ja tilanteesta, jossa sama noudattamatta jättäminen jatkuu tai toistuu kerran kolmen peräkkäisen kalenterivuoden aikana. Näin ollen valtioneuvoston asetuksenantovaltaa ja asetuksen sisältöä rajoittaa Euroopan unionin asetustasoinen lainsäädäntö.

37 §. Vähennysten ja seuraamusten laskentajärjestys. Pykälän 1 momentissa säädetään vähennysten ja seuraamusten laskentajärjestyksestä. Pykälässä säädettyyn seuraamusten laskentajärjestykseen ei ehdoteta muutoin muutosta kuin siten, että sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset huomioitaisiin laskentajärjestyksessä. Pykälän 1 momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että viimeisenä laskettaisiin ehdollisuuden vaatimusten laiminlyöntien lisäksi sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset.

38 §. Vähennykset ja seuraamukset tietyissä tukimuodoissa. Lain 38 §:ssä säädetään toimeenpanolain soveltamisalaan kuuluvien muiden kuin pinta-ala- ja eläinperusteisten tukien vähennyksistä ja seuraamuksista. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyisi 5 momentiksi. Uudessa 4 momentissa säädettäisiin maatilojen neuvontapalvelusta maksettavan korvauksen vähennyksistä ja seuraamuksista vastaavalla tavalla kuin eituotannollisten investointien osalta. Ehdotuksen mukaan siinä tapauksessa, että hallinnollisessa tarkastuksessa havaitaan, että maatilojen neuvontapalvelun korvausta hakevan hakemuksessaan esittämä kustannus ei täytä korvauksen maksamiselle asetettuja edellytyksiä tai tuenhakija on ilmoittanut korvaukseen oikeuttamattomia kustannuksia, korvausta ei makseta tai sitä vähennetään annetun neuvontapalvelun tai sen osalta. Eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 11 §:n 2 momentin mukaan maatilojen neuvontapalveluista maksettavan korvauksen edellytyksenä on muun muassa, että neuvonnan saaja on vahvistanut neuvontapalvelun toteutumisen ja että neuvontatapahtumasta ja annetun neuvonnan sisällöstä annetaan riittävä selvitys. Näin ollen momentissa tarkoitettua korvausta voitaisiin vähentää esimerkiksi tilanteessa, jossa neuvonnan saaja ei ole hyväksynyt kaikkia neuvontapalveluun neuvojan esittämiä tuntikustannuksia tai tilanteessa, jossa neuvoja ei anna riittävää selvitystä tai dokumentointia antamastaan neuvontapalvelusta taikka haettu korvausmäärä ylittää joko euromääräisesti tai tuntimääräisesti sille säädetyn ylärajan. Seuraamuksia määrättäessä otettaisiin huomioon laiminlyönnin vakavuus, laajuus, pysyvyys ja toistuvuus kuten pinta-ala- ja eläinperusteisissa tukijärjestelmissäkin. Toimeenpanolakia valmisteltaessa laista on jäänyt puuttumaan seuraamussäännös maatilojen neuvontapalveluiden osalta, mistä johtuen lakia ehdotetaan täydennettäväksi tältä osin. Ehdotus on perustelu myös sen vuoksi, että horisontaalasetuksen 59 artiklan (Unionin taloudellisten etujen suojaaminen) mukaan jäsenvaltioiden annettava kaikki tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset sekä toteutettava muut tarvittavat toimenpiteet unionin taloudellisten etujen tehokkaan suojan varmistamiseksi. Edelleen horisontaalasetuksen 59 artiklan mukaan edellä mainittujen säädösten, määräysten ja toimenpiteiden on liityttävä erityisesti muun muassa tehokkaiden, oikeasuhteisten ja varoittavien seuraamusten määräämiseen unionin oikeuden tai sen puuttuessa kansallisen oikeuden mukaisesti.

7.2 Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista

7 §. Ehdollisuus. Koska vuoden 2025 alusta lukien yhdeksi tuen myöntämisen edellytykseksi tulee se, että suorien tukien laissa tarkoitettuja tukia hakevan on noudatettava myös sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia, lain 7 §:ää muutettaisiin vastaavasti. Pykälän otsikko muutettaisiin muotoon ”Ehdollisuus ja sosiaalinen ehdollisuus”. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukset eli tukea hakevan olisi noudatettava suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia. Suunnitelma-asetuksen liitteessä IV on lueteltu ne direktiivit ja direktiivien artiklat, jotka sisältyvät sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksiin.

Pykälän 2 momenttiin, joka sisältää valtuussäännöksen antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella, lisättäisiin valtuus antaa tarkempia säännöksiä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksista. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin muun muassa siitä kansallisesta lain-

säädännöstä, jossa säädetään sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksista eli toisin sanoen siitä kansallisesta lainsäädännöstä, jolla suunnitelma-asetuksen liitteessä IV tarkoitetut direktiivit ja niiden artiklat on pantu kansallisesti täytäntöön.

7.3 Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista

4 §. Korvauksen yleiset edellytykset. Koska vuoden 2025 alusta lukien yhdeksi korvauksen myöntämisen edellytykseksi tulee se, että eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettussa laissa tarkoitettuja korvauksia hakevan on noudatettava myös sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia, lain 4 §:n 1 momenttia muutettaisiin vastaavasti. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen eli korvausta hakevan olisi noudatettava suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia. Suunnitelma-asetuksen liitteessä IV on lueteltu ne direktiivit ja direktiivien artiklat, jotka sisältyvät sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukseen. Vastaavalla tavalla kuin ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen, myöskään sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen ei olisi ei-tuotannollisten investointien korvauksen saamisen edellytyksenä.

7.4 Laki maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista

24 a §. Muut tuen maksamisen edellytykset. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös kasvintuotannon tuen ennakkoa voitaisiin maksaa ennen kuin kyseistä tukea koskevat tilakohdattaiset tarkastukset on suoritettu loppuun. Käytännössä ehdotus tarkoittaa sitä, että tuenhakijalle voitaisiin maksaa osa kasvintuotannon kansallisesta tuesta aikaisempaan ajankohtana kuin nykyisin. Ehdotuksella pyritään osaltaan tasaamaan tuenhakijan kassavirtaa ja siten parantamaan tuenhakijan maksuvalmiutta.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Toimeenpanolakiin ehdotetaan ensinnäkin otettavaksi valtuus antaa valtioneuvoston asetuksella antaa suunnitelma-asetusta tarkentavia säännöksiä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukseen kuuluvassa kansallisessa lainsäädännössä tarkoitetuista säännöksistä ja valvonnan kohteista. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siten siitä kansallisesta lainsäädännöstä, jota sosiaalisen ehdollisuuden vaatimukset koskevat vastaavalla tavalla kuin mitä ehdollisuuden vaatimusten osalta säädetään jo nykyisinkin.

Toisekseen toimeenpanolakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tarkemmin seuraamusten määrittämisestä ja seuraamusten laskemisesta Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin siis esimerkiksi siitä, minkä suuruinen prosentuaalinen vähennys myönnettävään tukeen tai korvaukseen voidaan määrätä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönneistä.

9 Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2025.

10 Toimeenpano ja seuranta

Lakien toimeenpano on suurimmaksi osaksi Ruokaviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, Ahvenanmaan valtionviraston, aluehallintovirastojen ja kuntien vastuulla. Lakien toimivuutta on tarkoitus seurata niiden voimaantulon jälkeen eri keinoin. Erilaiset arvioinnit, jotka liittyvät yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman toimeenpanon arviointiin pal-

velevat myös kansallisten lakien toimivuuden arviointia. Strategiasuunnitelmaa toimeenpantessa on laadittu koko rahoituskauden pituinen arviointisuunnitelma, joka koskee jokaista erityistavoitetta. Arvioinnissa tarkastellaan, miten näihin määritellyt vaikuttavuustavoitteet toteutuvat. Vuotuisissa tuloksellisuuskertomuksissa jäsenvaltio raportoii suunnitelman täytäntöönpanosta edellisenä varainhoitovuotena ja komissio hyväksyy tuloksellisuuskertomukset. Komissio seuraa tuloksellisuuskertomuksen oikeellisuutta vuosittaisten laadunarviointiraporttien avulla. Joka toinen vuosi tarkastellaan tuloksellisuutta tulosindikaattoreiden toteutuman perusteella eli vuosina 2024 ja 2026. Edelleen rahoituskauden päätyttyä tehdään strategiasuunnitelman jälkiarviointi.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan annettavaksi säännöksiä, joilla on liityntä perustuslain 80 §:ssä tarkoitettuun asetuksen antamiseen ja lainsäädäntövallan siirtämiseen. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrättyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti lainsäädäntövallan delegoinnin sallittavuuden arvioinnissa kiinnitetään yleisesti huomiota valtuuttavan säännöksen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen (HE 1/1998 vp, s. 131/II-132/I ja PeVL 11/1999 vp). Lainsäädäntövallan delegointia rajoittaa perustuslain 80 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Asetuksen antaja voidaan kuitenkin lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä yksityiskohdista.

Jos asetuksen antajasta ei ole erikseen säädetty, asetuksen antaa valtioneuvosto. Uuden perustuslain säätämisen myötä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteiden säätämiseen on kiinnitetty entistä tarkempaa huomiota. Asetuksen antaja voidaan lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu erityisesti vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (PeVL 19/2002 vp ja PeVL 40/2002 vp). Perustuslakivaliokunta on myös korostanut lausuntokäytännössään, että valtioneuvoston asetuksella ei voida antaa yleisiä oikeussääntöjä esimerkiksi yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteista eikä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan (PeVL 16/2002 vp).

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan ja sitä koskevan kansallisen sääntelyn osalta perustuslakivaliokunta on ottanut nimenomaisesti kantaa kansalliseen lainsäädäntöön ehdotettuihin asetuksenantovaltuuksiin. Tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain säätämisen yhteydessä (HE 17/2005 vp) perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 25/2005 vp) todennut muun muassa, että ”Valtuussäännösten näennäisestä väljyydestä huolimatta asetuksenantajan toimivalta ei ole täysin rajoittamatonta. Valtioneuvoston toimivaltaa rajoittaa lakiehdotuksen säännösten lisäksi tilatukijärjestelmästä annettu Euroopan yhteisön verraten yksityiskohtainen lainsäädäntö. Tämä sääntely muodostaa valiokunnan maataloustukijärjestelmien sääntelystä lausumat aiemmat kannanotot huomioon ottaen sen kokonaisuuden, jota ”tarkempia” säännöksiä valtioneuvosto voi valtuuksien nojalla yleensä antaa (PeVL 46/2001 vp, s. 2/I, PeVL 47/2001 vp, s. 2-3, PeVL 48/2001 vp, s. 3/II). Useissa valtuussäännöksissä asetuksenantajan toimivaltaa on vielä nimenomaisella maininnalla sidottu EY-lainsäädäntöön (PeVL

45/2001 vp, s. 5/II).” Myös tähän hallituksen esitykseen sisältyvien ehdotusten suurein viljelijätukiin lain ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettavan lain nojalla annettavien valtioneuvoston asetusten antamista sekä asetusten sisältöä rajoittaa yksityiskohtainen Euroopan unionin lainsäädännön kokonaisuus sekä komission hyväksymän Suomen strategiasuunnitelman sisältö. Perustuslakivaliokunnan omaksumaa linjaa maataloustukia koskevan lainsäädännön asetuksenantovaltuuksien hyväksyttävyyden osalta on käsitelty myös esimerkiksi perustuslakivaliokunnan lausunnoissa PeVL 16/2007 vp sekä PeVL 34/2012 vp.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Koska suunnitelma-asetuksessa ja horisontaalasetuksessa on säännöksiä, joita ehdotetaan täydennettäväksi lailla, annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tietyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tietyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 4 §:n 8 kohta, 8 §, 16 §:n 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti ja 37 §:n 1 momentti;
lisätään 4 §:ään uusi 9 kohta, lakiin uusi 26 a ja 35 a § sekä 38 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

4 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *ehdollisuudella* suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa sekä mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia;

9) *sosiaalisella ehdollisuudella* suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa sekä mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia.

8 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suorittaa ehdollisuuden ja sosiaalisen ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

16 §

Asiakirjojen säilyttäminen

Tuenhakijan on säilytettävä tukien hakemiseen ja myöntämiseen sekä tukien saamisen ehtoihin liittyvät sellaiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle, hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan. Jos kyse on eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettusta sitoumuksesta tai 5 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettusta ympäristösopimuksesta taikka 6 §:ssä tarkoitettusta sitoumuksesta, edellä tarkoitetut asiakirjat on säilytettävä vähintään neljän vuoden ajan sitoumus- tai sopimuskauden päättymisestä. Jos kyse on ehdollisuuteen tai sosiaaliseen ehdollisuuteen liittyvistä asia-

kirjoista, edellä tarkoitetut asiakirjat on säilytettävä hakuvuoden ja sitä seuraavien kahden kalenterivuoden ajan, jollei tämän lain 26 §:ssä tai 26 a §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä edellytetä pidempää säilytysaikaa.

---

26 §

Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto valvovat elintarvikelain (297/2021), eläintautilain (76/2021), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), rehulain (1263/2020), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) soveltamisalaan kuuluvien vaatimusten noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

---

26 a §

Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Aluehallintovirasto valvoo työsuojeluvalvonnan yhteydessä työturvallisuuslain (738/2002), työsopimuslain (55/2001), työaikalain (872/2019), työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) soveltamisalaan kuuluvien sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijan maataloustoiminnassa.

Aluehallintoviraston on toimitettava vuosittain tiedot valvonnan yhteydessä annetuista täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotka toimivat myös sosiaalisen ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajina. Aluehallintoviraston on toimitettava tiedot täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamisvuotta seuraavan kalenterivuoden 31 päivään tammikuuta mennessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa suunnitelma-asetusta tarkentavia säännöksiä 1 momentissa mainituissa laeissa tarkoitetun valvonnan kohteista.

32 §

Tuen yleiset alentamisperusteet

Tukea ei myönnetä, jos tuensaaja estää kyseiseen tukeen tai tukitoimenpiteeseen liittyvän tarkastuksen, tarkastuskäynnin, hallinnollisen tarkastuskäynnin tai paikan päällä tehtävän valvonnan toteuttamisen kokonaan tai osittain. Ehdollisuuden tai sosiaalisen ehdollisuuden valvonnan estäminen johtaa tuenhakijan ehdollisuuden tai sosiaalisen ehdollisuuden soveltamisalaan kuuluvien tukihakemusten hylkäämiseen.

35 a §

Seuraamukset sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen laiminlyönneistä

Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen laiminlyönneistä aiheutuvat seuraamukset määrätään siten kuin horisontaaliasetuksen 89 artiklassa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin seuraamusten määrittämisestä ja seuraamusten laskemisesta Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa.

37 §

Vähennysten ja seuraamusten laskentajärjestys

Suorien viljelijätukien lain ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain nojalla myönnettävien tukien ja korvausten seuraamukset myönnettävän tuen määrään on laskettava seuraavassa järjestyksessä:

1) ensimmäisenä huomioidaan pinta-ala- tai eläinmäärävirheistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

2) toisena huomioidaan tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

3) kolmantena huomioidaan hakemuksen myöhästymisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

4) neljäntenä huomioidaan maatalousmaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuva seuraamus;

5) viidentenä huomioidaan horisontaaliasetuksen 17 artiklassa tarkoitetusta rahoituskurista aiheutuvat vähennykset; ja

6) viimeisenä huomioidaan ehdollisuuden ja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönneistä aiheutuvat seuraamukset.

---

38 §

Vähennykset ja seuraamukset tietyissä tukimuodoissa

Jos hallinnollisessa tarkastuksessa havaitaan, että eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua maatalojen neuvontapalvelun korvausta hakevan hakemuksessaan esittämä kustannus ei täytä korvauksen maksamiselle asetettuja edellytyksiä tai tuenhakija on ilmoittanut korvaukseen oikeuttamattomia kustannuksia, korvausta ei makseta tai sitä vähennetään annetun neuvontapalvelun tai sen osalta ottaen huomioon laiminlyönnin vakavuus, laajuus, pysyvyys ja toistuvuus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332/2022) 7 § seuraavasti:

7 §

Ehdollisuus ja sosiaalinen ehdollisuus

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja tukia hakevan on noudatettava suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia sekä suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista sekä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

4 §

Korvauksen yleiset edellytykset

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen korvauksen saajan tulee noudattaa suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia sekä suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia lukuun ottamatta 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen ei-tuotannollisten investointien korvauksen saajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 24 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 24 a §, sellaisena kuin se on laissa 1446/2006, seuraavasti:

24 a §

Muut tuen maksamisen edellytykset

Tässä laissa tarkoitettua kasvituotannon tai kasvihuonetuotannon tukea ei saa maksaa ennen kuin kyseistä tukea koskevat tilakohtaiset tarkastukset on loppuun suoritettu. Tämän estämättä hakijalle voidaan maksaa kasvintuotannon ja kasvihuonetuotannon tuen ennakkoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

1.

Laki

tietyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tietyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (1334/2022) 4 §:n 8 kohta, 8 §, 9 §:n 2 momentti, 16 §:n 1 momentti, 26 §:n 2 momentti, 32 §:n 2 momentti ja 37 §:n 1 momentti;

lisätään 4 §:ään uusi 9 kohta, lakiin uusi 26 a ja 35 a § sekä 38 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Määritelmät

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

Tässä laissa tarkoitetaan:

8) *ehdollisuudella* suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa sekä mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia.

8) *ehdollisuudella* suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa sekä mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia;

9) *sosiaalisella ehdollisuudella* suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa sekä mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia.

8 §

8 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suorittaa ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

Aluehallintovirasto suorittaa ehdollisuuden ja sosiaalisen ehdollisuuden valvontaa siten kuin jäljempänä säädetään.

*Asiakirjojen säilyttäminen**Asiakirjojen säilyttäminen*

Tuenhakijan on säilytettävä tukien hakemiseen ja myöntämiseen sekä tukien saamisen ehtoihin liittyvät sellaiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle, hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan. Jos kyse on eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettusta sitoumuksesta tai 5 §:n 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettusta ympäristösopimuksesta taikka 6 §:ssä tarkoitettusta sitoumuksesta, edellä tarkoitettut asiakirjat on säilytettävä vähintään neljän vuoden ajan sitoumus- tai sopimuskauden päättymisestä. Jos kyse on ehdollisuuteen liittyvistä asiakirjoista, edellä tarkoitettut asiakirjat on säilytettävä hakuvuoden ja sitä seuraavien kahden kalenterivuoden ajan, jollei tämän lain 26 §:ssä tarkoitettussa lainsäädännössä edellytetä pidempää säilytysaikaa.

Tuenhakijan on säilytettävä tukien hakemiseen ja myöntämiseen sekä tukien saamisen ehtoihin liittyvät sellaiset asiakirjat, joita ei toimiteta tuen myöntävälle viranomaiselle, hakuvuoden ja sitä seuraavien neljän kalenterivuoden ajan. Jos kyse on eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettusta sitoumuksesta tai 5 §:n 1 momentin 1–5 kohdassa tarkoitettusta ympäristösopimuksesta taikka 6 §:ssä tarkoitettusta sitoumuksesta, edellä tarkoitettut asiakirjat on säilytettävä vähintään neljän vuoden ajan sitoumus- tai sopimuskauden päättymisestä. Jos kyse on ehdollisuuteen *tai sosiaaliseen ehdollisuuteen* liittyvistä asiakirjoista, edellä tarkoitettut asiakirjat on säilytettävä hakuvuoden ja sitä seuraavien kahden kalenterivuoden ajan, jollei tämän lain 26 §:ssä tai 26 a §:ssä tarkoitettussa lainsäädännössä edellytetä pidempää säilytysaikaa.

26 §

26 §

*Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset**Ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset*

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto valvovat elintarvikelain (297/2021), eläintautilain (76/2021), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), rehulain (1263/2020), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja eläinsuojelulain (247/1996) soveltamisalaan kuuluvien vaatimusten noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja aluehallintovirasto valvovat elintarvikelain (297/2021), eläintautilain (76/2021), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014), rehulain (1263/2020), kasvinsuojeluaineista annetun lain (1563/2011) ja *eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023)* soveltamisalaan kuuluvien vaatimusten noudattamista siltä osin kuin on kyse muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnasta. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, valvonnassa noudatetaan mainittujen lakien sekä eläinlääkintähuoltolain (765/2009) säännöksiä valvonnasta ja valvontaviranomaisista.

Sosiaalista ehdollisuutta koskevat erityiset säännökset

Aluehallintovirasto valvoo työsuojeluvalvonnan yhteydessä työturvallisuuslain (738/2002), työsopimuslain (55/2001), työaikalain (872/2019), työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelun yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) soveltamisalaan kuuluvien sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijan maataloustoiminnassa.

Aluehallintoviraston on toimitettava vuosittain tiedot valvonnan yhteydessä annetuista täytäntöönpanokelpoisista päätöksistä toimivaltaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle, jotka toimivat myös sosiaalisen ehdollisuuden valvontaseuraamusten yhteensovittajina. Aluehallintoviraston on toimitettava tiedot täytäntöönpanokelpoisen päätöksen antamisvuotta seuraavan kalenterivuoden 31 päivään tammikuuta mennessä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa suunnitelma-asetusta tarkentavia säännöksiä I momentissa mainituissa laeissa tarkoitettun valvonnan kohteista.

Tuen yleiset alentamisperusteet

Tukea ei myönnetä, jos tuensaaja estää kyseiseen tukeen tai tukitoimenpiteeseen liittyvän tarkastuksen, tarkastuskäynnin, hallinnollisen tarkastuskäynnin tai paikan päällä tehtävän valvonnan toteuttamisen kokonaan tai osittain. Ehdollisuuden valvonnan estäminen johtaa tuenhakijan ehdollisuuden soveltamisalaan kuuluvien tukihakemusten hylkäämiseen.

Tuen yleiset alentamisperusteet

Tukea ei myönnetä, jos tuensaaja estää kyseiseen tukeen tai tukitoimenpiteeseen liittyvän tarkastuksen, tarkastuskäynnin, hallinnollisen tarkastuskäynnin tai paikan päällä tehtävän valvonnan toteuttamisen kokonaan tai osittain. Ehdollisuuden tai sosiaalisen ehdollisuuden valvonnan estäminen johtaa tuenhakijan ehdollisuuden tai sosiaalisen ehdollisuuden soveltamisalaan kuuluvien tukihakemusten hylkäämiseen.

35 a §

Seuraamukset sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen laiminlyönneistä

Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen laiminlyönneistä aiheutuvat seuraamukset määrätään siten kuin horisontaali-asetuksen 89 artiklassa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin seuraamusten määrittämisestä ja seuraamusten laskemisesta Euroopan unionin lainsäädännön asettamissa rajoissa.

37 §

Vähennysten ja seuraamusten laskentajärjestys

Suorien viljelijätukien lain ja eräistä maa-seudun kehittämisen korvauksista annetun lain nojalla myönnettävien tukien ja korvausten seuraamukset myönnettävän tuen määrään on laskettava seuraavassa järjestyksessä:

1) ensimmäisenä huomioidaan pinta-ala- tai eläinmäärävirheistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

2) toisena huomioidaan tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

3) kolmantena huomioidaan hakemuksen myöhästymisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

4) neljäntenä huomioidaan maatalousmaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuva seuraamus;

5) viidentenä huomioidaan horisontaaliasetuksen 17 artiklassa tarkoitettu rahoituskurista aiheutuvat vähennykset; ja

6) viimeisenä huomioidaan ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset.

37 §

Vähennysten ja seuraamusten laskentajärjestys

Suorien viljelijätukien lain ja eräistä maa-seudun kehittämisen korvauksista annetun lain nojalla myönnettävien tukien ja korvausten seuraamukset myönnettävän tuen määrään on laskettava seuraavassa järjestyksessä:

1) ensimmäisenä huomioidaan pinta-ala- tai eläinmäärävirheistä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

2) toisena huomioidaan tukiehtojen noudattamatta jättämisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

3) kolmantena huomioidaan hakemuksen myöhästymisestä aiheutuvat vähennykset ja seuraamukset;

4) neljäntenä huomioidaan maatalousmaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuva seuraamus;

5) viidentenä huomioidaan horisontaaliasetuksen 17 artiklassa tarkoitettu rahoituskurista aiheutuvat vähennykset; ja

6) viimeisenä huomioidaan ehdollisuuden ja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten laiminlyönnistä aiheutuvat seuraamukset.

Voimassa oleva laki

38 §

Vähennykset ja seuraamukset tietyissä tukimuodoissa

Ehdotus

38 §

Vähennykset ja seuraamukset tietyissä tukimuodoissa

Jos hallinnollisessa tarkastuksessa havaitaan, että eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 10 §:ssä tarkoitettua maatilojen neuvontapalvelun korvausta hakevan hakemuksessaan esittämä kustannus ei täytä korvauksen maksamiselle asetettuja edellytyksiä tai tuenhakija on ilmoittanut korvaukseen oikeuttamattomia kustannuksia, korvausta ei makseta tai sitä vähennetään annetun neuvontapalvelun tai sen osalta ottaen huomioon laiminlyönnin vakavuus, laajuus, pysyvyys ja toistuvuus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332/2022) 7 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Ehdollisuus

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja tukia hakevan on noudatettava suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia.

Ehdotus

7 §

Ehdollisuus ja sosiaalinen ehdollisuus

Edellä 4 §:ssä tarkoitettuja tukia hakevan on noudatettava suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia.

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista.

Ehdotus

sekä suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista *sekä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksista.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain (1333/2022) 4 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Korvauksen yleiset edellytykset

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua korvauksen saajan tulee noudattaa suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia lukuun ottamatta 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua ei-tuotannollisten investointien korvauksen saajaa.

Ehdotus

4 §

Korvauksen yleiset edellytykset

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua korvauksen saajan tulee noudattaa suunnitelma-asetuksen 12 ja 13 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä III tarkoitettuja ehdollisuuden vaatimuksia *sekä suunnitelma-asetuksen 14 artiklassa ja mainitun asetuksen liitteessä IV tarkoitettuja sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksia* lukuun ottamatta 3 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua ei-tuotannollisten investointien korvauksen saajaa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 24 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain 24 a §, sellaisena kuin se on laissa 1446/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 a §

24 a §

Muut tuen maksamisen edellytykset

Muut tuen maksamisen edellytykset

Tässä laissa tarkoitettua kasvituotannon tai kasvihuonetuotannon tukea ei saa maksaa ennen kuin kyseistä tukea koskevat tilakohtaiset tarkastukset on loppuun suoritettu. Tämän esittämättä hakijalle voidaan maksaa kasvihuonetuotannon tuen ennakkoa.

Tässä laissa tarkoitettua kasvituotannon tai kasvihuonetuotannon tukea ei saa maksaa ennen kuin kyseistä tukea koskevat tilakohtaiset tarkastukset on loppuun suoritettu. Tämän esittämättä hakijalle voidaan maksaa *kasvintuotannon ja* kasvihuonetuotannon tuen ennakkoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .